

DR. SC. IRENA BURIĆ, DOCENTICA NA ODJELU ZA PSIHLOGIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU, DOBITNICA NAGRADE REKTORICE

Laureatkinja za izvrsna postignuća u znanstveno-istraživačkom radu

Na temelju svojeg doktorskog istraživanja dr. Burić objavila je nekoliko znanstvenih radova u kojima su prikazani osnovni rezultati provjere postavki teorije koja objašnjava emocije učenika koja je tada, a i danas je najutjecajnija teorija emocija u obrazovnom kontekstu

Piše doc. dr. sc. Irena Burić

U početku, moj znanstveni rad u prvome se redu odnosio na konstrukte samoregulacije učenja i emocija kod učenika. U svojoj doktorskoj disertaciji bavila sam se provjerom osnovnih postavki teorije koja objašnjava emocije učenika, njihove antecedente te učinke na više ishoda kao što su strategije učenja, motivacija i samo akademsko postignuće. Na temelju doktorskog istraživanja, objavila sam nekoliko znanstvenih radova u kojima su prikazani osnovni rezultati provjere te teorije koja je tada, a moglo bi se reći da to vrijedi i danas, bila najutjecajnija teorija emocija u obrazovnom kontekstu. Emocije koje učenici i studenti doživljavaju, kao i strategije koje koriste kako bi ih regulirali, prepoznati su kao važno istraživačko područje koje je neopravdano bilo zanemareno u prijašnjim istraživanjima.

Istraživački projekt

Na temelju mnogih istraživanja koja su se temeljila na kvantitativnim i kvantitativnim tehnikama, kreirali smo upitnik namijenjen ispitivanju različitih strategija emocionalne regulacije u obrazovnom kontekstu, što je i objavljeno u časopisu prve kvartile. Upitnik je važan iskorak u području jer spada među prve i rijetke instrumente namijenjene ispitivanju procesa emocionalne regulacije koji su specifični za akademski kontekst, što su prepoznali i mnogi istraživači diljem svijeta (npr. SAD, Iran, Brazil itd.) koji su pokazali velik interes da upitnik adaptiraju na

vlastitim uzorcima ispitanika.

Na natječaju Hrvatske zaklade za znanost objavljenom u studenome 2013. godine prijavila sam uspostavni istraživački projekt pod nazivom „Teachers' emotions and emotion regulation strategies: personal and contextual antecedents and effects on motivation, well-being and relationships with students“. Projekt je uspješno prošao recenzentski postupak te je odobren za financiranje u proljeće 2014. godine. Uz mene kao voditeljicu, na projektu su angažirani i kolege s Odjela za psihologiju, i to prof. dr. sc. Izabela Sorić, izv. prof. dr. sc. Zvezdan Penezić, doc. dr. sc. Ana Slišković i doc. dr. sc. Ivana Macuka te prof. sa Sveučilišta u Firenci, dr. sc. Enrica Ciucci. Trenutačno su u tijeku aktivnosti treće i posljednje godine projekta koji završava 31. kolovoza, 2017. godine.

Osnovni cilj projekta je istražiti pojavnost emocija i emocionalne regulacije kod učitelja, njihove uzroke i učinke na psihološku dobrobit, radnu motivaciju, kvalitetu poučavanja i odnose s učenicima. Kao takav, svojevrsan je odmak mojeg istraživačkog fokusa s emocionalnih procesa učenika na emocionalne procese učitelja i nastavnika. Tema projekta predložena je upravo zbog izrazite zanemarenosti fenomena emocija učitelja u suvremenim psihologijskim istraživanjima, što je posve neopravdano s obzirom na činjenicu da su emoci-

Emocije učitelja, ali i problemi s kojima se susreću, povezuju se s četiri skupine čimbenika: učenici, roditelji, radni kolektiv te obrazovni sustav općenito

je, podred kognicije i motivacije, fundamentalne psihičke operacije. Projekt počiva na složenom istraživačkom nacrtu koji kombinira kvalitativne i kvantitativne (transverzalne i longitudinalne) istraživačke metode.

U prvoj godini projekta provedeno je 25 polustrukturiranih intervjua i 4 fokusne grupe s učiteljima predmetne nastave iz Zagreba, Zadra i Šibenika. Svrha primjene tih kvalitativnih tehnika bila je istražiti koje su to emocije koje učitelji tipično doživljavaju u svom radu, koje strategije koriste kako bi ih regulirali, odakle te emocije izviru te, općenito, s kojim se problemima i teškoćama susreću u svom svakodnevnom radu. Kvalitativna analiza pokazala je veoma zanimljive rezultate. Čini se da se emocije učitelja, ali i problemi s kojima se susreću, povezuju s četiri skupine čimbenika – učenici, roditelji, radni kolektiv te obrazovni sustav općenito. Srećom, većina učitelja izvještavala je da u svom radu s učenicima pretežno doživljavaju ugodne emocije kao što su radost, ponos i ljubav kada učenici napreduju, pristojno se ponašaju, ostvaruju uspjehe. Međutim, učitelji često doživljavaju i neugodne emocije kao što su ljutnja, frustracija, razočaranost i bespomoćnost kada ne uspijevaju ostvariti zadane ciljeve u nastavi, kada je atmosfera u kolektivu loša, kada osjećaju pritiske koje vrše roditelji, zbog pretjeranih administrativnih za-

htjeva, čestih mijenjanja pravilnika i obrazovnih politika itd. Ono što je zanimljivo je činjenica da se neugodne emocije uglavnom vežu uz čimbenike koji nisu pod kontrolom samih nastavnika kao što su roditelji, kolektiv i obrazovni sustav. Nadalje, ustanovili smo da učitelji svoju radnu ulogu doživljavaju kao iznimno odgovornu i zahtjevnju, ali i neopravdano podcijenjenu u današnjem društvu, što se očituje u čimbenicima poput materijalnih primanja, zadiranja u njihov rad od strane roditelja ili nedostatka autonomije u radu. Većina učitelja u našem istraživanju smatra da naš obrazovni sustav treba reformirati jer je program preopširan i praćen velikim pritiskom za performativnošću, dok je većina reformi koje se provode uglavnom više „kozmetičke“ prirode, ne unaprijeđuju bitno obrazovni proces, već uglavnom donose nova opterećenja.

Longitudinalno istraživanje

Na temelju tih istraživanja, kreirana su dva mjerna instrumenta namijenjena ispitivanju emocija i emocionalne regulacije, čije su mjerne karakteristike provjerene serijom od tri kvantitativna transversalna istraživanja na uzorcima učitelja diljem Hrvatske. Ukupno je u istraživanjima sudjelovalo više od 1000 učitelja, a na temelju njih napisana su tri znanstvena rada za časopise prve kvartile i indeksirane u WoS-u, od čega su dva već objavljena, a treći je trenutačno u postupku recenzije.

U drugoj godini projekta kreirali smo s longitudinalnim istraživanjem na početnom uzorku

Učitelji svoju radnu ulogu doživljavaju kao iznimno odgovornu i zahtjevnju, ali i neopravdano podcijenjenu, što se očituje u čimbenicima poput materijalnih primanja, zadiranja u njihov rad od strane roditelja ili nedostatka autonomije u radu

U sklopu projekta 'Teachers' emotions and emotion regulation strategies...' prezentirano je 13 radova na skupovima u Hrvatskoj, Cipru, Rumunjskoj i Irskoj, a jedno izlaganje planirano je i za Nizozemsku u srpnju ove godine

od 3000 ispitanika iz 150 škola diljem Hrvatske. Podaci su prikupljeni u tri točke - u jesen 2015., u proljeće 2016. i u jesen 2016. Pored emocija i emocionalne regulacije, ispitano je više ostalih varijabli – osobine ličnosti, aspekti školske klime, zahtjevi posla, radna angažiranost, sagorijevanje na poslu, psihičko zdravlje, zadovoljstvo životom itd. Tijekom druge godine projekta napisano je ukupno 6 znanstvenih radova (3 za domaće časopise i 3 za strane), od kojih su 3 već objavljena ili prihvaćena za objavljivanje, a ostali su u postupku recenzije u časopisima prve i druge kvartile. Naposljetku, u posljednjoj, trećoj godini projekta prikupljeni su podaci o motivaciji, emocijama, strategijama učenja, aspektima razredne klime i ponašanja nastavnika od strane nešto više od 2000 učenika. Cilj tog dijela istraživanja bio je ispitati na koji se način emocije i emocionalna regulacija učitelja mogu povezati s različitim aspektima akademskog funkcioniranja učenika. U ovoj posljednjoj godini projekta u planu je pisanje ukupno 5 znanstvenih radova. U sklopu projekta prezentirano je 13 radova na skupovima u Hrvatskoj, Cipru, Rumunjskoj i Irskoj, dok je jedno izlaganje planirano i za Nizozemsku u srpnju ove godine. S obzirom na složenost istraživačkog nacrta i višerazinsku prirodu podataka, kao voditeljica projekta, sudjelovala sam u mnogim edukacijama iz multivarijantnih statističkih analiza u Nizozemskoj, Velikoj Britaniji i Hrvatskoj, a ove godine u planu je i ljetna škola u Švicarskoj.

Vođenje ovog projekta bilo je korisno i zanimljivo iskustvo. Nadam se da će rezultati koji proizađu iz njega biti prepoznati u domaćoj i stranoj znanstvenoj zajednici, ali i široj javnosti.

Dr. sc. Irena Burić, docentica na Odjelu za psihologiju Sveučilišta u Zadru, diplomirala je 2005. na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Sljedeće godine zaposlila se na Odjelu za psihologiju Sveučilišta u Zadru kao znanstvena novakinja na projektima prof. dr. sc. Izabele Sorić, „Uloga kazualnih atribucija u procesu samoreguliranog učenja“ te „Medijacijska uloga emocija u procesu samoregulacije učenja“, koje je financirao MZOS. U sklopu tih projekata izrađena je i njezina doktorska disertacija pod nazivom „Provjera Pekrunove teorije kontrole i vrijednosti“ pod mentorstvom prof. Sorić. Disertacija je obranjena 2010. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, nakon čega se 2011. zaposlila na mjestu višeg asistenta na tadašnjoj Katedri za metodologiju Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru. U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabrana je 2013. godine.

Dr. sc. Irena Burić ovogodišnja je dobitnica nagrade rektorice.